

Prometheus

Et månedligt nyhedsbrev fra Schiller Instituttet

årgang 21 nr. 1

januar 2009

REALØKONOMISK CHOKBØLGE

Selv om impulserne i vore nervebaner bevæger sig med stor hast, er der alligevel en forsinkelse, der kan være til skade for vort helbred. Det oplever vi, hvis vi uforvarende sætter en hånd på noget meget varmt. På det tidspunkt vor hjerne registrerer, at hånden er helt galt afmarcheret, er skaden allerede sket. Det yderste hudlag er ødelagt. Vi har fået en brandvabel.

Lige nu er politikerne og regeringer over alt i verden i gang med at reagere på den krise, der i sommeren og efteråret 2008 rullede gennem hele det internationale finans- og betalings-system. Nogle af verdens største og ældste banker og finansinstitutioner er styrtet i grus, og nu forsøger man desperat at forhindre, at finanskrisen slår igennem til det omliggende samfund og knuser den realøkonomi, vi andre bor og lever i. Det er desværre for sent. Alt for sent. Skaden er sket, og den er allerede meget stor. Millioner af mennesker har mistet deres pensionsformuer. Bølger af tvangsauktioner sender sagesløse familier på gaden. Arbejdsløsheden stiger, og arbejdspladser forsvinder med en hast, vi aldrig tidligere har set i den moderne civilisation. En altødelæggende realøkonomisk chokbølge er blevet udløst.

Derfor skal der foretages politiske hastende indgreb på flere planer samtidigt: Der skal ryddes op i ruinerne af et sammenstyrtet finanssystem. Det kan kun gøres gennem en regelret konkursbehandling af banker og finansinstitutioner. Dårlige investeringer må og skal skilles fra gode. Ellers kommer vi aldrig videre. Dernæst skal der opstilles helt nye spilleregler for både nationale og internationale finanstransaktioner. Det betyder nye banklove og et helt nyt internationalt finans- og kreditsystem. Her er der stor inspiration at hente fra præsident Franklin D. Roosevelts håndtering af krisen i 1930'erne.

Det er der også til det sidste og allervigtigste politiske indgreb: Moderne udgaver af Roosevelts store infrastrukturprojekter må sættes i gang hurtigst muligt. De realøkonomiske skader efter finanssammenbruddet vil nemlig vise sig at være langt, langt værre, end politikerne i dag har fantasi til at forestille sig. Schiller Instituttet i Danmark har allerede fremlagt det bedste bud på et nationalt genopbygningsprojekt: En fast forbindelse over Kattegat med en superhurtig magnetsvævetogbane mellem København og Århus. Finansieret direkte gennem nye nationalbankkreditter.

Men vi skal også lære af vore fejltagelser. Til det formål har Lyndon LaRouche foreslået en genoplivning af 30'ernes berømte »Pecora-høringer«. Dengang afslørede undersøgelsesleder Ferdinand Pecora for åbne radiomikrofoner og et måbende kongresudvalg, hvorledes Wall Streets fineste og fornemste banker havde snydt deres egne kunder, så vandet drev dem ned ad nakken. I dag kan første mand i skranken passende være Stein Baggers amerikanske overmand, storsvindleren Bernhard Madoff. Og måske undgår vi at brænde fingrene på et nyt spekulationsfikseret massehysteri en gang i fremtiden.

»NEW DEAL« FOR DANMARK

I **2009** har **Schiller Instituttets** månedlige nyhedsbrev **Prometheus** valgt at gå i farver. Ironisk nok vil **2009** sandsynligvis blive året, hvor verdensøkonomien går i sort. Helt i sort, endda.

Sidste halvdel af **2008** vil blive husket for nogle af de mest dramatiske finansielle sammenbrud i den moderne civilisations historie. Først kom en alvorlig advarsel i foråret, da **Bear Stearns**, en af **Wall Streets** ældste investeringsbanker, måtte lade sig opkøbe af konkurrenten **JP Morgan**. Siden fulgte en sommer og et efterår med en uendelig strøm af dramatiske sammenbrud, anført af de amerikanske realkreditgiganter **Fannie Mae** og **Freddie Mac**, den britiske storbank **Northern Rock**, bankforsikringskoncernen **AIG** og investeringsgiganten **Lehman Brothers**. Herhjemme gav **Roskilde Bank** som bekendt sit lille bidrag til den internationale finansverdens »dance makabre«.

Vækket af larmen fra finansinstitutioner, der styrter i grus, og skrigene fra panikramte bankdirektører, der ser deres verden forsvinde under fødderne på dem, vågnede regeringer og folkevalgte i **Washington, London, Paris** og **København** forskrækket op til dåd. I hast og uden den fornødne omtanke kastede man milliarder af skatteyderpenge efter krisen. Anført af USA's finansminister **Hank Paulson** og føderalbankdirektør **Ben Bernanke** strikkede de vestlige regeringer hver deres »hjælpepakke« sammen for at redde de nødstedte banker. **Storbritanniens** premierminister **Gordon Brown** smed al kapitalistisk ideologisk arvegods overbord, glemte om at »lade falde, hvad ikke kan stå« og skød skatteydernes penge direkte ind i bankernes egenkapital.

Herhjemme gav man først en statsgaranti på over **20 mia. kr.** til **Roskilde Bank** og kort tid efter fulgte »**Bankpakke I**«, hvor bankerne skulle indskyde op til **35 mia. kr.** i en krisefond til gengæld for en ubegrænset statslig indskydergaranti til alle bankernes kreditorer og kunder.

Men samtidig kom de første tegn på, at finanskrisen havde udløst en realøkonomisk chokbølge af uhyggelige proportioner. Mens hundredetusinder af amerikanske familier blev tvunget fra hus og hjem på grund af sammenbruddet af boligboblen forsvandt de amerikanske arbejdspladser med en hast, man aldrig tidligere har set. Fra **september** til **december 2008** mistede USA mere end **2 mio.** arbejdspladser, over **500.000** alene i årets sidste måned. I alt forsvandt **2,6 millioner** amerikanske arbejdspladser i **2008** og alene i **december** steg den officielle arbejdsløshed med **632.000**. Dermed står **11 mio.** amerikanere, **7,2%** af arbejdsstyrken, uden arbejde. Verdens største økonomi er i frit fald.

Denne realøkonomiske chokbølge ruller nu hen over alle klodens nationaløkonomier. **Kina** er allerede hårdt ramt. De engang så bugnende ordrebøger fra den forbrugshungrende vestlige verden står gabende tomme. Tusindvis af fabrikker lukkes hver eneste måned, og masseafskedigelse skal allerede tælles i mange millioner. Samme billede, eller afskygninger heraf, er ved at brede sig til hele det øvrige **Asien, Indien, Rusland** og efterhånden også **Europa**. **2009** bliver året, hvor den realøkonomiske chokbølge rammer Danmark med fuld styrke!

Men det er tilsyneladende ikke gået op for hverken regering eller folketing. Mens **Prometheus** er på vej til trykken, forhandles der om en »**Bankpakke II**«. Hele **100 mia. kr.** er i spil! Der er ikke sluppet mange detaljer ud, men regeringen lægger op til, at kun »solide og veldrevne« banker skal nyde godt af et ekstra kapitaltilskud, mens mindre solide bankinstitu-

tioner angiveligt må se sig om efter en fusionspartner eller lukke.

Blandt andet derfor har **Finansrådet** og flere af landets banker haft travlt med at forsikre omverdenen om, at det skam ikke er bankerne, der har behov for nogen »bankpakke«, og at de derfor fortrækker at tale om en nødvendig »samfunds-pakke«. Faktum er dog, at bankerne, trods »Bankpakke I«, har strammet deres kreditpolitik så meget, at de er i færd med at kvæle vitale dele af det danske erhvervsliv.

Den **7. januar** påpegede **Finn Østrup**, lektor ved **Copenhagen Business School, CBS**, overfor dagbladet *Børsen*, at ikke en gang et kapitaltilskud på **100 mia. kr.** er nogen garanti for, at de danske banker vil blive mere rundhåndede med deres udlån. Han foreslog derfor, at regeringen etablerer en statsbank, der kunne udstede lån og kreditter direkte til de virksomheder, der er blevet afvist af de private banker.

Lektor Østrups forslag fandt opbakning fra socialdemokraternes leder **Helle Thorning-Schmidt**, der ifølge eget udsagn er godt træt af bankernes forsøg på at smygge sig uden om stram politisk kontrol med de penge, der eventuelt måtte komme fra statskassen.

Allerede den **6. januar** advarede Schiller Instituttets formand i **Danmark**, **Tom Gillesberg**, i et åbent brev regeringen og **Folketinget** imod at gentage fejltagelserne fra »Bankpakke I« og de forskellige udenlandske hjælpepakker (se www.schillerinstitut.dk/bankpakke.html). Hverken premierminister Gordon Browns direkte kapitalindskud i de britiske banker eller finansminister Hank Paulsons og føderalbankdirektør Ben Bernankes gigantiske amerikanske hjælpepakke på **700 mia. dollars** har formået at bremse finanskrisen eller den hastigt voksende realøkonomiske chokbølge.

Den væsentligste årsag til de mange hjælpepakkers manglende succes er den politiske uvilje mod at tage fat om nældens rod. Der står stadig billioner af dollars i udestående gældsbeviser, derivatkontrakter og »kreative investeringsinstrumenter« fra de seneste tyve års ukontrollerede globale spekulationscirrus, der endnu ikke er blevet ryddet op i. Så længe det er tilfældet, vil alle likvide midler i form af skatteyderpenge, som regeringerne måtte stille til rådighed for bankerne, forsvinde ned i dette store sorte hul. Det er derfor, at den fhv. demokratiske præsidentkandidat og økonom **Lyndon LaRouche** stædigt har insisteret på, at første skridt i en reorganisering af finanssystemet må og skal være en kontrolleret konkursbehandling af de eksisterende bankinstitutioner, så man kan få skidt og kanel skilt fra hinanden.

En anden alvorlig skavank ved de hidtidige »bankpakker« har været en helt urealistisk forhåbning om, at de internationale kreditmarkeder meget snart vender tilbage til »normal drift«. Det sker ikke! Hvis en »Bankpakke II« som udgangspunkt skal være en midlertidig foranstaltning, indtil de danske banker atter kan hente likvide midler på de internationale kreditmarkeder, vil vi stå med en ny bankkrise allerede inden sommer. Regeringen og Folketinget bliver nødt til at indse, at skaderne fra sammenbruddet af den spekulative boble er så dybe og uoprettelige, at internationale bankforretninger aldrig vender tilbage til det »normale«. Først når der gennem et internationalt politisk indgreb er etableret et nyt finans- og kreditsystem, vil verdenshandelen og de hertil hørende finansielle transaktioner blive reetableret.

Derfor bør regeringen og Folketinget tage Finansrådet og de danske banker på ordet og droppe planerne om en »Bankpakke II« og i stedet sammensætte en realøkonomisk »**Sam-**

fundspakke I«. En almindelig »bankpakke« vil alligevel være uden virkning, og om ganske få måneder vil den globale økonomiske sammenbrudskrise under alle omstændigheder tvinge de danske politiske ledere til at foretage omfattende politisk-økonomiske indgreb. Og vi kan som bekendt ikke bruge penge!

En realøkonomisk »Samfundspakke I« skal indeholde flere vigtige finansielle redskaber:

Den akutte likviditets- og kreditkrise, der er ved at kvæle erhvervslivet, kan hurtigt afhjælpes, hvis **Nationalbanken** åbner et »udlånsvindue«, hvor virksomheder kan henvende sig direkte om lån og kreditter. Om nødvendigt, må Nationalbanken, for at lette ekspeditionen, etablere midlertidige filialer i de større provinsbyer.

Mens dette forgår, må Folketinget udarbejde en dansk version af den amerikanske **Glass/Steagall-lovgivning**. Som reaktion på børskrakket i 1929 og bankkrisen i 1931 vedtog **Den amerikanske Kongres** i 1933 en lov, der med præsident **Franklin D. Roosevelts** velsignelse forbød almindelige indlånsbanker og sparekasser at deltage i spekulative investeringer. Loven, der var opkaldt efter senator **Carter Glass** fra **Virginia** og kongresmedlem **Henry B. Steagall** fra **Alabama**, blev afviklet i 1999, og straks kastede de amerikanske banker sig atter ud i det spekulationscirkus, der endegyldigt brød sammen i 2007-2008.

På samme måde skal de danske banker tvinges til at vælge, hvorvidt de vil være en normal ind- og udlånsbank, der opbevarer og forrenter indlånerens penge og stiller likvide midler og kreditter til rådighed for det almindelige erhvervsliv. Eller om de vil være en investeringsbank, der på kundernes vegne forsøger at finde det højeste afkast på de internationale kapitalmarkeder. De skal bare ikke have lov til at være begge. Lige så snart en sådan ny dansk banklovgivning ligger klar, kan de private banker, der vælger almindelig bankvirksomhed, overtage videreformidlingen af Nationalbankens kreditter.

Samtidig må Nationalbanken genoptage rollen som egentlig nationalbank. I dag fungerer Nationalbanken som centralbank og indgår som en del af det netværk af centralbanker, der bærer det nuværende internationale finans- og betalingssystem. Men Nationalbanken har faktisk engang fungeret som en nationalbank, sådan som USA's første finansminister, **Alexander Hamilton**, oprindeligt definerede en sådan. Det vil sige en national bank, der efter bemyndigelse skaber nye kreditter til investering i samfundets infrastruktur. Det gjorde Den danske Nationalbank med stor professionalisme under **2. Verdenskrig**, da landet var afskåret fra de internationale kreditmarkeder (der i øvrigt var brudt sammen allerede i 1931 -red.).

Kernen i »Samfundspakke I« skal være en gigantisk infra-

strukturopbygning finansieret gennem udstedelsen af nye nationalbankkreditter. Og det helt centrale projekt i den denne massive infrastruktursatsning skal være etableringen af en fast forbindelse over **Kattegat** og en moderne, superhurtig magnettogbane mellem Danmarks to største byer, **København** og **Århus**.

Da Schiller Instituttet i **foråret** og **sommeren 2007** udløste en landsdækkende debat om en fast forbindelse over Kattegat, og blandt andet fremlagde et konkret forslag for **Folketingets Trafikudvalg** den **12. april**, blev det afvist af daværende trafikminister **Flemming Hansen** med begrundelsen, at det var »alt for dyrt«. Trafikministeren og hans embedsmænd havde ikke rigtigt styr på tallene i Schiller Instituttets forslag, men selv med korrektion for inflation vil der i første fase, med bygning af en fast forbindelse fra **Kalundborg** over **Samsø** til **Hov**, sydøst for **Odder**, og videre til **Århus**, med en tilhørende magnettogbane være tale om etableringsomkostninger, der vil ligge et pænt stykke under de **100 mia. kr.**, som regering og Folketing er i færd med at stille til rådighed for de danske banker! Ud fra en enhver samfundsøkonomisk vinkel vil det være en langt, langt bedre investering.

Et sådant projekt vil desuden være i fuld overensstemmelse med ånden fra **Franklin D. Roosevelts** berømte »New Deal«. Og der vil ikke være tale om en simpel økonomisk stimulering gennem offentlige investeringer, sådan som den britiske økonom **John Maynard Keynes** beskrev det. I hans optik var der ikke forskel på pyramider, vindmøller, grøftegravning og militærudgifter. Men det var der så sandelig i Roosevelts »New Deal«. Her var alle store infrastrukturprojekter nøje udvalgte for at fremkalde et vedvarende fysisk faseskifte i den samlede realøkonomi. Det er også tilfældet med Schiller Instituttets forslag til en fast forbindelse over Kattegat.

MENS VI VENTER PÅ OBAMA ...

Tirsdag den **20. januar** bliver **Barack Obama** indsat i embedet som USA's **44. præsident**. Dermed slutter **otte års** maredridt med **George W. Bush** i **Det hvide Hus**.

FYSISK-ØKONOMISK FASESKIFTE

Bygningen af en Kattegatbro og etableringen af et dansk magnetognet repræsenterer det fysisk-økonomiske faseskifte, der kan trække Danmark ud af den globale økonomiske krise. Valgplakaten er fra 2007. Læs mere på www.schillerinstitut.dk.

Men lige siden præsidentvalget i **november 2008** har den fhv. demokratiske præsidentkandidat **Lyndon LaRouche** gentagne gange advaret om, at så længe præsident Bush og vicepræsident **Dick Cheney** stadig sidder på den vigtigste adresse i **Washington, Pennsylvania Avenue 1600**, kan verden forvente sig det værste (se også *Prometheus* nov. og dec. '08). Og den advarsel blev til fulde bekræftet den **27. december**, da **Israel** indledte et omfattende militært angreb i det tætbefolkede **Gaza**.

Allerede den **15. januar 2008** modtog **Jeffrey Steinberg**, efterrettingsredaktør ved *Prometheus'* amerikanske samarbejdspartner *Executive Intelligence Review*, en rapport fra en højtstående kilde i kredsene omkring Israels premierminister **Ehud Olmert**. Ifølge kilden havde det israelske sikkerhedskabinet afholdt et møde umiddelbart efter præsident Bush' besøg i Israel og **Palæstina** den **9.-11. januar**. På dette møde skulle der, ifølge kilden, være truffet beslutning om et militært angreb på Gaza ved udgangen af **2008**.

Redaktør Steinberg cirkulerede dengang rapporten til andre kilder i Washington og udbad sig kommentarer. Han vedlagde en bemærkning om, at selv om præsident Bush under besøget officielt havde talt varmt for en »to-statsløsning«, så kunne denne holdning i Bush' og Cheneys forskruede logik sagtens forenes med en udryddelseskrig imod **Hamas** i Gaza, eller et militært angreb på **Iran**.

I en pressemeddelelse den **30. december** kaldte LaRouche det israelske angreb for »topmålet af vanvid«. Forestillingen om, at Israels militær skulle kunne nedkæmpe truslen fra Hamas' asymmetriske krigsførelse, har ingen hold i virkeligheden. Den største »trussel« imod Israels sikkerhed er »et udbrud af fred«. I hvert fald i hovederne på dem, som sidder uhjælpeligt fastlåst i tankegangen fra den britisk-franske **Sykes-Picot**-opdeling af det gamle **Ottomanske Rige** i **1916**, sagde LaRouche. Og det gælder også **Det muslimske Broderskab** i inderkredsen af Hamas. Med den indkommende amerikanske regering under præsident Obama, åbnes muligheden for en fredsaftale mellem **Syrien** og Israel, og det vil totalt ændre det gamle Sykes-Picot-kort over **Mellemøsten**, påpegede LaRouche.

Men det perspektiv huede tydeligvis ikke vicepræsident Dick Cheney og hans venner i **London** og **Saudi-Arabien**. Herfra lægges der bag kulisserne stort pres på Israel til at udvide krigshandlingen til også at omfatte **Libanon**, Syrien og Iran. Det har regeringen i **Jerusalem** heldigvis afholdt sig fra, trods sporadiske raketangreb fra Libanon ind i det nordlige Israel.

Som vi har rapporteret her i *Prometheus* adskillige gange i **2008**, modtog Barack Obama betydelig økonomisk og politisk støtte til sin valgkamp fra kredsene omkring den britisk-amerikanske storspekulant **George Soros** og dennes venner i **City of London**. Ikke fordi man var særligt begejstrede for Obamas politiske visioner, men fordi man så det som den eneste chance for at forhindre, at **Hillary Clinton** rykkede ind i Det hvide Hus.

Bestyrtelsen i kredsene omkring Soros var derfor stor, da Obama udnævnte netop Hillary Clinton til den magtfulde post som USA's udenrigsminister. Men mareridtet for Soros og hans venner i London stoppede ikke der. Gennem de seneste år har forskellige politiske organisationer, sponseret af George

Soros, lagt et stort arbejde i forberedelsen af et storstillet politisk udspil for legaliseringen af handelen og brugen af hårde narkotiske stoffer. En afkriminalisering, der ifølge Soros' organisationer skulle fjerne marginaliseringen af den vestlige verdens narkomaner og åbne en omfattende global handel for driftige forretningsfolk (åh ja, siden **Nato's** invasion af **Afghanistan** i **2001** er Afghanistans eksport af opium vokset fra **2 mio. tons** til **8 mio. tons** -red.).

Men det bliver ikke med den kommende amerikanske regerings velsignelse. Det stod klart, da Barack Obama udnævnte den pensionerede general og nuværende professor ved militærakademiet **West Point**, **Barry McCaffrey**, til leder af USA's antinarkotika indsats. Han erklærede straks totalkrig imod den internationale narkotikahandel.

Sammensætningen af den kommende amerikanske regering under ledelse af præsident Barack Obama har i det hele taget vakt undren og bekymring i finansverdenen på **Wall Street** og i **City of London**. Det er fremgået tydeligt af en række kommentarer i både *The Financial Times* og *The Wall Street Journal*. Og selv om den kommende præsidents oplæg til en økonomisk redningsplan for USA langt fra har været entydig (en noget ufokuseret blanding af skattelettelser og infrastrukturinvesteringer til i alt **750 mia. dollars** -red.) nærer finansverdenen en stigende frygt for, at Obama skal udvikle sig til en ny **Franklin D. Roosevelt**.

Lyndon LaRouche vil naturligvis, gøre alt hvad han kan, for at skabe de politiske rammer der gør det muligt, og det er bestemt ingen skade til, at adskillige medlemmer af den nye stab i Det hvide Hus er godt bekendte med LaRouches forslag og politiske arbejde gennem mange år.

LAROUCHE I NEW DELHI OG STRASBOURG

Den **3. december** var LaRouche blandt hovedtalerne på et seminar i **Indiens** hovedstad **New Delhi**, der var arrangeret af den indiske tænketank **Forum for Strategy and Security Studies, FSSS**. Her fremlagde han endnu engang nødvendigheden af, at de fire stormagter **Kina, Indien, Rusland** og **USA**, går sammen for at etablere et nyt internationalt finanssystem i lighed med det, der på præsident Franklin D. Roosevelts initiativ blev etableret på en international konference i **Bretton Woods, New Hampshire** i **1944**. Men LaRouche understregede også, at et sådant Nyt Bretton Woods ikke skal være en simpel genoplivning af det gamle, håbløst bankerotte monetære system, men derimod et kreditsystem, der med forbillede i det økonomiske system, der er fastlagt i **Den amerikanske Forfatning**, kan skabe nye kreditter til store nationale og internationale infrastrukturprojekter.

Den **4. december** offentliggjorde den russiske erhvervsradiostation *Business FM* på sin hjemmeside *BFM.ru* et omfattende interview med LaRouche, hvor han gentog sin opfordring til regeringerne i Kina, Indien, Rusland og USA om at gå sammen om etableringen af et nyt finanssystem. Og den **17. december** fik LaRouche muligheden for at fremlægge samme perspektiv overfor EU-politikerne på en pressekonference i **Europa-Parlamentet** (se mere på www.larouchepac.com).

Prometheus udgives hver måned af **Schiller Instituttet**, Sankt Knuds Vej 11 kld., 1903 Frederiksberg, tlf: 35 43 00 33, Konto: 1551-0005648408, Giro: 564-8408, si@schillerinstitut.dk, www.schillerinstitut.dk. *Prometheus* er en videreførelse af *Agro-Nyt* (marts 1989 – oktober 2004). Redaktion: Poul Rasmussen (ansvh.), Tom Gillesberg, Percy Rosell og *Executive Intelligence Review*. Abonnement: 1 år: 2.000 kr. – 6 mdr.: 1.000 kr. – 3 mdr.: 600 kr. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse.

ISSN: 1604-2840

Eget tryk